

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

**ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО
ЗМІЦНЕННЯ**

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)

Виконав: студент 4 курсу, групи 472-1
денної форми навчання
спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа та страхування»
Погодін Євгеній Олегович
Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Саїнчук Наталія Валеріївна

До захисту допущено на засіданні кафедри:

протокол № 13 від 08 червня 2026 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту _____ доц. Харабара В.М.

Чернівці – 2026

АНОТАЦІЯ

Погодін Є.О. Інвестиційний потенціал підприємства та шляхи його зміцнення. - Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття першого рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. – Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Чернівці, 2026.

У кваліфікаційній роботі в першому досліджено визначено економічну сутність інвестиційного потенціалу та його роль у розвитку підприємства, виокремленні фактори, що впливають на формування інвестиційного потенціалу підприємства та розкрито вплив інвестиційної стратегії на інвестиційний потенціал підприємства. В другому розділі роботи оцінено фінансово-господарську діяльність ТДВ «Чернівецький хімзавод», проаналізовано фінансову стійкість як основа інвестиційного потенціалу підприємства та вплив ефективності формування інвестиційного потенціалу на майбутній розвиток товариства. У третьому розділі роботи обґрунтовано фінансову стратегію підприємства як фактору підвищення його інвестиційного потенціалу та розроблена стратегія його розвитку.

Ключові слова: інвестиційний потенціал, фактори інвестиційного потенціалу, фінансова стійкість, фінансова стратегія, фінансове планування.

ABSTRACT

Pogodin E.O. Investment potential of the enterprise and ways of its strengthening. - Manuscript. Qualification work for obtaining the first level of higher education "bachelor" in the specialty 072 - Finance, banking and insurance. - Chernivtsi National University named after Yu. Fedkovych, Chernivtsi, 2026.

In the qualification work, the first section of the work examines the economic essence of investment potential and its role in the development of the enterprise, identifies factors that influence the formation of the investment potential of the enterprise, and reveals the influence of the investment strategy on the investment potential of the enterprise. In the second section of the work, the financial and economic activities of the Chernivtsi Chemical Plant are assessed, financial stability is analyzed as the basis of the investment potential of the enterprise and the impact of the effectiveness of the formation of investment potential on the future development of the company. In the third section of the work, the financial strategy of the enterprise is substantiated as a factor in increasing its investment potential and a strategy for its development is developed.

Key words: investment potential, investment potential factors, financial stability, financial strategy, financial planning.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Є.О. Погодін

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Економічна сутність інвестиційного потенціалу та його роль у розвитку підприємства.....	7
1.2 Фактори, що впливають на формування інвестиційного потенціалу підприємства.....	13
1.3 Вплив інвестиційної стратегії на інвестиційний потенціал підприємства.....	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА (НА МАТЕРІАЛАХ ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМЗАВОД»).....	22
2.1. Оцінка фінансово-господарської діяльності товариства.....	22
2.2. Аналіз фінансової стійкості як основа інвестиційного потенціалу товариства.....	29
2.3. Аналіз впливу ефективності формування інвестиційного потенціалу на майбутній розвиток товариства.....	35
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
3.1. Фінансова стратегія підприємства як фактор підвищення його інвестиційного потенціалу.....	46
3.2. Розробка стратегій розвитку інвестиційного потенціалу підприємства	
ВИСНОВКИ.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному економічному середовищі підприємства України функціонують в умовах жорсткої конкуренції, що змушує їх постійно адаптуватися до змін ринку та шукати нові можливості для розвитку. Для забезпечення стабільної діяльності в довгостроковій перспективі підприємствам необхідно формувати та реалізовувати ефективні стратегії розвитку. Важливою передумовою їх успішного впровадження є всебічний аналіз інвестиційного потенціалу підприємства, який дає змогу визначити рівень наявних ресурсів, оцінити внутрішні можливості та встановити обсяг необхідних матеріальних, фінансових і виробничих ресурсів для досягнення стратегічних цілей.

Підвищення темпів економічного розвитку держави значною мірою залежить від активності інвестиційних процесів на рівні підприємств. Саме тому нарощування інвестиційного потенціалу є важливим фактором, що сприяє залученню додаткових фінансових ресурсів та забезпечує розширення господарської діяльності. Водночас функціонування вітчизняного ринку капіталу характеризується певними труднощами, які ускладнюють процес ефективного управління інвестиційними ресурсами. На формування інвестиційного потенціалу впливає значна кількість внутрішніх і зовнішніх чинників, що потребує детального дослідження їхнього впливу та врахування в управлінській практиці. Вивчення закономірностей формування такого потенціалу створює необхідну основу для підвищення результативності його використання.

Для більшості підприємств, особливо тих, що працюють у виробничій сфері, інвестиційна діяльність має довгостроковий характер. У зв'язку з цим планування інвестицій повинно здійснюватися з урахуванням стратегічних перспектив розвитку. Рівень ефективності інвестиційного потенціалу значною мірою визначає стан виробничої бази підприємства, ступінь технічного оснащення основних засобів, можливості модернізації

виробництва та структурних змін у економіці. Крім того, інвестиції відіграють важливу роль у вирішенні соціальних та екологічних питань, що підсилює значущість дослідження цієї проблематики.

З огляду на це інвестиційний потенціал підприємства можна розглядати як сукупність ресурсів і можливостей, які формуються як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі організації. Раціональне використання цих ресурсів забезпечує реалізацію інвестиційних можливостей підприємства та сприяє його подальшому розвитку.

Для українських підприємств питання формування інвестиційного потенціалу набуває особливої актуальності. Це пов'язано з нестабільністю економічного середовища, недостатнім рівнем фінансової стійкості багатьох суб'єктів господарювання, а також постійними змінами законодавчого регулювання. У таких умовах важливим стає застосування гнучких підходів до управління інвестиційними ресурсами та формування інвестиційної політики підприємства.

Проблематика оцінювання та формування інвестиційного потенціалу активно досліджується у науковій літературі. Значний внесок у розвиток цієї теми зробили відомі вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема Бланк І.О., Бережна І.Ю., Василенко В. О., Ворсовський О. Л., Довгань Ю.В., Дресвянніков Д. О., Калініченко А. І., Комарецька П. В., Майорова Т. В., Панченко В.А., Скоробогатова Н.С., Туріянська М. М., Череп А.В. та інші.

Мета та завдання. Основною метою кваліфікаційної роботи є всебічний аналіз інвестиційного потенціалу підприємства та уточнення його економічної сутності. У роботі також розглядаються методичні підходи до оцінювання ефективності використання інвестиційного потенціалу, досліджуються фактори, що впливають на його формування та розвиток, а також визначаються перспективні напрями підвищення ефективності інвестиційної діяльності в Україні.

Для досягнення визначеної мети у кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено такі завдання:

- визначити економічну сутність інвестиційного потенціалу та його роль у розвитку підприємства;
- виокремити фактори, що впливають на формування інвестиційного потенціалу підприємства;
- розкрити вплив інвестиційної стратегії на інвестиційний потенціал підприємства;
- оцінити фінансово-господарську діяльність товариства;
- проаналізувати фінансову стійкість як основа інвестиційного потенціалу товариства;
- проаналізувати вплив ефективності формування інвестиційного потенціалу на майбутній розвиток товариства;
- обґрунтувати фінансову стратегію підприємства як фактору підвищення його інвестиційного потенціалу;
- розробити стратегію розвитку інвестиційного потенціалу підприємства.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є інвестиційний потенціал та механізм його формування на підприємстві у сучасних умовах господарювання.

Предметом кваліфікаційної роботи є особливості формування інвестиційного потенціалу на ТОВ «Чернівецький хімзавод».

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Зокрема, застосовано діалектичний та системний підходи для всебічного вивчення економічних явищ і процесів. Метод порівняльного аналізу використовувався для зіставлення різних наукових підходів і практичних результатів. Методи узагальнення та наукової абстракції дали змогу розкрити сутність основних категорій і понять, що формують теоретичну основу дослідження. Для наочного представлення отриманих результатів застосовувалися графічні та табличні способи відображення інформації.

Інформаційна база дослідження. Теоретичну й інформаційну основу роботи сформували наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали періодичних видань, а також нормативно-правові документи, що регулюють питання інвестиційної діяльності та формування інвестиційної стратегії підприємств. Статистичну та фактичну базу дослідження становлять узагальнені дані й аналітичні матеріали Державна служба статистики України, наукові монографії, фахові журнали, матеріали міжнародних наукових конференцій, а також інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 51 найменувань та містить 3 рисунка, 14 таблиць та 3 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність інвестиційного потенціалу та його роль у розвитку підприємства

Функціонування та стратегічне зростання підприємств як комплексних господарських утворень безпосередньо залежать від ефективності їх інвестиційної діяльності. Капіталовкладення відіграють вирішальну роль у процесах оновлення виробничого потенціалу, адже наявні засоби праці поступово зношуються, зменшують свою економічну віддачу та потребують відновлення. Водночас інвестиції сприяють впровадженню сучасних основних фондів, орієнтованих на стандарти Індустрії 4.0, що передбачає використання передових технологій, цифрових рішень і екологічно відповідальних підходів. Вони також є основою технологічного прогресу, інноваційної активності, цифровізації та організаційної перебудови бізнесу.

Але сучасний стан економіки України формується під впливом воєнного стану, що спричинив суттєві структурні дисбаланси та втрати виробничого потенціалу. Частина підприємств зазнала руйнувань або була змушена релокуватися, інші функціонують із частковим завантаженням потужностей через порушення логістичних ланцюгів, дефіцит ресурсів і зниження платоспроможного попиту. Це зумовлює скорочення обсягів виробництва, оптимізацію чисельності персоналу та виникнення фінансових труднощів, зокрема заборгованості із заробітної плати.

У таких умовах особливого значення набуває ефективне формування й реалізація інвестиційного потенціалу підприємств. Інвестиції стають не лише інструментом підтримки операційної діяльності, а й важливою передумовою відновлення виробничих потужностей, модернізації матеріально-технічної бази, впровадження інновацій та забезпечення післявоєнної реконструкції економіки України загалом.

Тому підвищення конкурентоспроможності підприємств на сучасному етапі розвитку економіки безпосередньо пов'язане з активною та ефективною інвестиційною політикою. Інвестування фінансових ресурсів у модернізацію виробництва, технологічне оновлення та інноваційні процеси забезпечує основу для довгострокового економічного й соціального прогресу. Ринкові умови змушують суб'єктів господарювання зосереджуватися на підвищенні якості продукції та послуг, аби максимально відповідати очікуванням споживачів. Водночас реалізація стратегічних і поточних цілей розвитку можлива лише за наявності належним чином сформованого інвестиційного потенціалу та його ефективного використання.

У наукових джерелах категорію «потенціал» тлумачать багатогранно. З одного боку, її пов'язують із латинським коренем *potential*, що передає значення сили чи здатності. З іншого боку, потенціал розуміють як комплекс ресурсів і можливостей, які можуть бути використані суб'єктом для реалізації поставлених завдань.

Економічна наука пропонує широкий спектр підходів до визначення категорії «інвестиційний потенціал підприємства». Проведений аналіз літературних джерел показує, що дослідники розглядають це поняття крізь призму різних аспектів і теоретичних позицій. Порівняльну характеристику та узагальнення наявних визначень представлено в таблиці Дод.А.

Отже аналіз наукових джерел дозволив нам виокремити декілька концептуальних підходів до розуміння категорії «інвестиційний потенціал». Зокрема, його розглядають як впорядковану систему інвестиційних ресурсів; як комплекс можливостей підприємства, реалізація яких забезпечує виконання завдань інвестиційної стратегії; як сукупність явних і прихованих резервів для простого та розширеного відтворення. Окремі дослідники ототожнюють інвестиційний потенціал із загальним обсягом інвестиційного попиту або трактують його як інтегровану систему соціально-економічних ресурсів, що перебувають у взаємодії та можуть бути мобілізовані під

впливом внутрішніх і зовнішніх чинників інвестиційного середовища з метою досягнення стратегічних орієнтирів розвитку.

Дослідження інвестиційного потенціалу підприємства спирається на поєднання різних методологічних підходів до визначення його сутнісних характеристик і внутрішньої структури. Він розглядається як комплексна система, що охоплює умови функціонування, сукупність чинників, ресурсне забезпечення та управлінські можливості, які забезпечують досягнення найвищих результатів інвестиційної діяльності й стратегічного розвитку за умови їх оптимального застосування. Структурно-логічну модель цього потенціалу в межах системного та функціонального підходів наведено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Структурно-логічну модель інвестиційного потенціалу підприємства

Багатогранність інвестиційного потенціалу підприємства зумовлює необхідність його розгляду з різних методологічних позицій. Йдеться про поєднання ресурсного, функціонально-орієнтованого, управлінського,

результативного та етапного підходів до його інтерпретації. Крім того, суттєвим є аналіз середовища функціонування підприємства - як внутрішнього, так і зовнішнього - оскільки саме сукупність відповідних умов і факторів визначає можливості формування та ефективного використання потенціалу. У цьому контексті доцільно розмежовувати стратегічні та поточні аспекти інвестиційної діяльності.

З позицій ресурсної концепції інвестиційний потенціал визначається через обсяг і різноманітність активів, які підприємство може мобілізувати для здійснення інвестиційної діяльності. До них відносять матеріальні та нематеріальні цінності, фінансові й інформаційні ресурси, що забезпечують реалізацію проєктів та формування очікуваних економічних ефектів.

Формування цих ресурсів можливе за рахунок:

- внутрішніх джерел (капітал власників, прибуток, амортизація);
- зовнішнього боргового фінансування (кредити, випуск боргових цінних паперів);
- пайового або прямого інвестування сторонніх осіб, включаючи кошти від розміщення акцій.

На наш погляд, до структури ресурсного інвестиційного потенціалу слід віднести й характеристику інвестиційної привабливості підприємства. Вона є своєрідним нематеріальним активом, що підвищує можливості підприємства щодо мобілізації зовнішнього фінансування та визначає зацікавленість інвесторів у виборі саме цього об'єкта для вкладення коштів [30; 29].

Функціонально-цільовий підхід дозволяє структурувати інвестиційний потенціал підприємства за його призначенням і результатами використання. У цьому контексті можна виокремити потенціал інвестиційної діяльності, який охоплює практичну реалізацію інвестиційних заходів та ресурсне забезпечення проєктів з метою досягнення найбільшого можливого ефекту - економічного, соціального чи екологічного [41].

Водночас важливою складовою є потенціал інвестиційного розвитку, що відображає здатність підприємства до системного вдосконалення інвестиційних процесів, адаптації їх до сучасних технологій та інноваційних моделей управління інвестиціями. Саме він забезпечує оновлення механізмів інвестування та підтримку процесів розширеного відтворення бізнесу.

Зазначені елементи не існують ізольовано: результативність інвестиційної діяльності безпосередньо визначається рівнем розвитку методів і технологій інвестування, що формуються в межах потенціалу інвестиційного розвитку.

Дослідник Заїка С. О. [16] підкреслює, що управління інвестиційним потенціалом повинно ґрунтуватися на системі взаємопов'язаних принципів. Передусім його величина має бути адекватною стратегічним орієнтирам підприємства та гарантувати можливості для стабільного розвитку. Водночас рівень інвестиційної активності слід коригувати відповідно до реальних і майбутніх потреб бізнесу.

Важливим є забезпечення гнучкості потенціалу, що дає змогу оперативно реагувати на вплив факторів середовища та перерозподіляти ресурси між напрямками діяльності задля максимального використання наявних можливостей підприємства. Окремо наголошується на необхідності узгодження інвестиційного та інноваційного потенціалів, оскільки їх поєднання сприяє зміцненню конкурентних позицій, оптимізації співвідношення власних, позикових і залучених коштів та підвищенню рентабельності капіталу [16].

Інвестиційний потенціал є похідним від інших складових системи потенціалу підприємства, оскільки саме вони створюють основу для його формування та реалізації:

- фінансова складова визначає можливості мобілізації та використання грошових ресурсів;

- виробничі можливості забезпечують здатність створювати конкурентоспроможний продукт при оптимальному застосуванні ресурсної бази;
- майнова складова включає в себе сукупність ресурсів, які існують на підприємстві у результаті минулої фінансово-господарської діяльності у матеріальній, нематеріальній та фінансовій формах від яких підприємство здатне отримати економічні вигоди на перспективу;
- кадровий компонент відображає рівень кваліфікації персоналу та його реальний внесок у результати діяльності;
- інфраструктурна база формує організаційні та матеріальні умови для здійснення інвестицій, тоді як інституційні фактори пов'язані з розвитком ринкових механізмів і їх впливом на інвестиційні процеси;
- маркетингові можливості підприємства визначають його здатність ефективно реагувати на потреби споживачів і забезпечувати належну віддачу від вкладених ресурсів.

Інвестиційний потенціал відіграє системоутворюючу роль у функціонуванні підприємства, оскільки не лише залежить від інших видів потенціалу, а й стимулює їх подальше зростання. Через ефективне інвестування створюються можливості реалізації стратегічних пріоритетів і вирішення тактичних завдань. Його розвиток має також суспільно значущі наслідки: модернізуються об'єкти соціальної інфраструктури, підвищується якість обслуговування населення, зростає рівень зайнятості та добробуту громадян, покращуються житлові умови завдяки активізації будівництва та оновлення житлового фонду.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що інвестиційний потенціал є основою економічного зростання підприємства, забезпечує розширення його ресурсних і функціональних можливостей та сприяє розвитку інших складових потенціалу шляхом ефективного залучення і використання інвестиційних ресурсів.

1.2 Фактори, що впливають на формування інвестиційного потенціалу підприємства

Інвестиційний потенціал підприємства формується під впливом комплексного набору факторів, які можна класифікувати як сприятливі та стримувальні [14-16]. Сприятливі чинники характеризуються здатністю стимулювати приріст капіталу підприємства через ефективне залучення інвестиційних ресурсів. У свою чергу, стримувальні чинники обмежують можливості оперативного використання наявного інвестиційного потенціалу та утруднюють досягнення запланованих результатів інвестиційної діяльності.

З урахуванням наукового підходу до аналізу інвестиційного потенціалу, доцільно здійснювати класифікацію факторів за кількома критеріями.

По-перше, з точки зору можливості управління ними виділяються регульовані та нерегульовані чинники.

По-друге, за тривалістю прояву - постійні, періодичні та разові.

По-третє, за інтенсивністю впливу - чинники сильного, помірного та слабого рівня активності.

Нарешті, з урахуванням сфери та методів дії, чинники поділяються на техніко-технологічні, фінансово-економічні, організаційно-правові та соціально-психологічні.

Таким чином, запропонована класифікація дозволяє більш системно та структуровано аналізувати вплив різноманітних чинників на інвестиційний потенціал підприємства. Узагальнена схема цієї класифікації наведена в табл. 1.1.

Результати численних досліджень свідчать про те, що реалізація інвестиційного потенціалу підприємства може здійснюватися за різними сценаріями, що визначаються взаємодією двох основних груп факторів - за напрямом дії та характером впливу. У випадку, коли внутрішні фактори

мають переважно несприятливий характер, проте зовнішнє середовище є сприятливим, доцільним є практичне впровадження інвестиційного потенціалу через вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів підприємства, незалежно від стану ринкової кон'юнктури. При цьому інвестиційні можливості можуть реалізовуватися відносно швидко, хоча загальний рівень потенціалу зазвичай залишається помірним.

Таблиця 1.1

Класифікація факторів інвестиційного потенціалу [14-16]

Ознаки класифікації	Види
За напрямом дії	внутрішні; зовнішні
За характером впливу	позитивні, негативні
За можливістю регулювання з боку підприємства	регульовані, нерегульовані
За часом дії:	постійні, періодичні, разові
За силою активності дії:	сильного впливу, помірного впливу, слабого впливу
За сферою та методами дії:	техніко-технологічні, фінансово-економічні, організаційно-правові, соціально-психологічні
За об'єктивністю виникнення та впливу на інвестиційний потенціал підприємства	об'єктивні, об'єктивно-суб'єктивні та суб'єктивні

Натомість, у разі домінування негативних зовнішніх факторів за сприятливих внутрішніх умов, ефективна реалізація інвестиційного потенціалу потребує системного поліпшення інвестиційного клімату, при цьому інвестиційні проекти супроводжуються підвищеним рівнем ризику. Особливо складною є ситуація, коли одночасно присутні несприятливі внутрішні та зовнішні умови: хоча обсяг інвестиційного потенціалу може залишатися значним, капіталовкладення стають надзвичайно ризикованими, що може зумовлювати обережну позицію з боку потенційних інвесторів [14-16].

Таким чином, формування інвестиційного потенціалу підприємства відбувається під сукупним впливом сприятливих та несприятливих факторів, які, залежно від природи їх виникнення, поділяються на внутрішні та

зовнішні. Повний перелік цих чинників, разом із характеристикою їхнього впливу, наведено в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Фактори формування інвестиційного потенціалу підприємства

[5, 16, 47]

Фактори формування інвестиційного потенціалу підприємства	
Внутрішні сприятливі фактори	Внутрішні несприятливі фактори
- продукт, що виробляється, перевершує існуючі аналоги; - кваліфікований менеджмент; - високий рівень оборотності капіталу; - технологія, що використовується, відповідає найкращим світовим зразкам; - високий рівень рентабельності продаж; - діяльність компанії є прозорою та відповідає стандартам розвинених країн	- незадовільна маркетингова політика; - недостатня кваліфікація персоналу; - дефіцит оборотних коштів; - технологія, що використовується, поступається існуючим аналогам
Зовнішні сприятливі фактори	Зовнішні несприятливі фактори
- темпи росту ринку високі, а рівень конкуренції прийнятний; - держава сприяє залученню інвестицій	- темпи росту ринку низькі, спостерігається жорстка конкуренція; - державна політика не сприяє залученню інвестицій

Враховуючи вплив комплексної системи факторів, що визначають формування інвестиційного потенціалу підприємства, дослідники запропонували низку підходів до його розвитку. У сучасній науковій та практичній літературі все частіше виділяють три основні моделі формування інвестиційного потенціалу, які дозволяють враховувати як внутрішні, так і зовнішні детермінанти інвестиційної діяльності та забезпечують системний аналіз можливостей підприємства щодо ефективного залучення та реалізації інвестиційних ресурсів.

У першому підході формування інвестиційного потенціалу спостерігається домінування внутрішніх несприятливих факторів за одночасно сприятливих зовнішніх умов. У таких умовах доцільним є впровадження заходів з оптимізації внутрішніх бізнес-процесів та підвищення операційної ефективності підприємства, незалежно від стану зовнішньої економічної кон'юнктури. Цей сценарій характерний для

економік із помірно сприятливим інвестиційним кліматом. За даних обставин наявні інвестиційні можливості можуть бути реалізовані відносно швидко, хоча загальний рівень потенціалу залишається помірним.

Другий підхід передбачає переважання несприятливих зовнішніх факторів при сприятливих внутрішніх умовах. Реалізація інвестиційного потенціалу у цьому випадку потребує системного вдосконалення інвестиційного середовища, включно з підвищенням інституційної привабливості та забезпеченням відповідного регуляторного супроводу. Інвестиційні проекти за таких обставин характеризуються підвищеним ризиком, а значний обсяг потенціалу може бути реалізований лише за умови тимчасовості несприятливих зовнішніх впливів. Очевидні переваги отримують інвестори, здатні адаптуватися до ризикових умов господарювання та що користуються державними інструментами підтримки.

Третій підхід включає одночасну дію несприятливих внутрішніх і зовнішніх факторів. У такому випадку, хоча інвестиційний потенціал підприємства може залишатися високим, капіталовкладення характеризуються екстремальним ризиком, що значною мірою стримує активну участь потенційних контрагентів у інвестиційних проектах.

Аналіз цих підходів дозволяє зробити висновок, що оптимальні умови функціонування підприємства передбачають одночасну сприятливу кон'юнктуру як внутрішніх, так і зовнішніх факторів. Такий стан забезпечує ефективну реалізацію інвестиційних проектів із мінімальним ризиком та підвищує привабливість підприємства для потенційних інвесторів.

Формування інвестиційного потенціалу є результатом накопичення інвестиційних можливостей під комплексним впливом мікро- та макрофакторів. В умовах сучасної економіки підприємства зазнають синергетичного впливу внутрішніх та зовнішніх детермінантів, що вимагає прийняття стратегічних управлінських рішень щодо доцільності інвестування та оптимізації формування інвестиційного потенціалу як окремих проектів, так і підприємства загалом.

Таким чином, забезпечення сприятливих умов функціонування, що включає позитивний вплив обох груп факторів, є ключовим фактором успішної інвестиційної діяльності. Водночас більшість вітчизняних підприємств сьогодні змушені оперувати в умовах несприятливого впливу макросередовища, що суттєво ускладнює підтримку стабільного внутрішнього середовища та стримує реалізацію інвестиційного потенціалу.

1.3 Вплив інвестиційної стратегії на інвестиційний потенціал підприємства

Інвестиційна стратегія підприємства є фундаментальною для його розвитку та формується з урахуванням місії і загальної стратегічної концепції компанії. Вона повинна узгоджуватися з іншими функціональними стратегіями через координацію роботи підрозділів та врахування пріоритетів підприємства. При її розробці необхідно враховувати зовнішні зміни, а також внутрішні можливості щодо формування інвестиційного потенціалу. Гнучка інвестиційна стратегія дозволяє керівництву швидко адаптуватися до нових умов, мінімізувати ризики і ефективно використовувати інвестиційні ресурси. Водночас її результати впливають на визначення довгострокових цілей організації.

Ключові стратегії підприємства спрямовані на зміцнення конкурентних переваг та усунення слабких сторін управління. Вони тісно взаємопов'язані, виконуючи взаємодоповнюючі функції. Наприклад, впровадження інноваційної стратегії неможливе без фінансування, що робить інвестиційні проєкти основним джерелом реалізації нововведень.

Таким чином, інвестиційна стратегія виступає важливим інструментом для планування та прийняття управлінських рішень щодо інвестиційної діяльності підприємства та формування його інвестиційного потенціалу [214, с. 244]. У табл. 1.3 відображено різні підходи науковців до трактування поняття «інвестиційна стратегія».

Таблиця 1.3

Трактування поняття «інвестиційна стратегія»

Науковець	Трактування
Бланк І. А. [4, с. 170]	Інвестиційна стратегія є системою довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, які визначені загальними завданнями його розвитку й інвестиційною ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення*
Козаченко Г.В. та інші [21, с. 244]	Інвестиційна стратегія – система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що визначається довгостроковими завданнями його розвитку й інвестиційною ідеологією, а також передбачає вибір найбільш ефективних шляхів досягнення поставлених цілей
Майорова Т. В. [31, с. 22]	Інвестиційна стратегія – це процес формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності та вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення на базі прогнозування умов здійснення цієї діяльності, кон'юнктури інвестиційного ринку як у цілому, так і на окремих його сегмента
Мешко Н.П., Солонська Є.О. [35]	Інвестиційна стратегія полягає у формуванні системи довготермінових завдань інвестиційної діяльності підприємства і забезпечені вибору найефективніших шляхів їх досягнення
Федоренко В. Г., Гойко А.Ф. [48, с. 20]	Інвестиційна стратегія – система вибраних довгострокових цілей і засобів їх досягнення, що реалізуються в інвестиційній діяльності підприємства
Череп А.В. [50, с. 137]	Інвестиційна стратегія – система довгострокових цілей інвестиційної діяльності і набір найбільш ефективних шляхів їхнього досягнення

Аналіз наукових джерел свідчить, що більшість дослідників розглядають інвестиційну стратегію як комплекс довгострокових цілей інвестиційної діяльності та механізмів їх досягнення. Водночас у літературі існує процесний підхід, що акцентує увагу на безперервному формуванні та реалізації таких цілей. Так, Т.В. Майорова визначає інвестиційну стратегію як процес створення системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності та вибору оптимальних шляхів їх досягнення, а Н.А. Хрущ подає подібну концепцію, розглядаючи інвестиційну стратегію саме як процес її розробки [49, с. 50].

Деякі автори схильні ототожнювати інвестиційну стратегію зі стратегічним плануванням інвестиційної діяльності. Зокрема, колектив

дослідників визначає стратегічне планування як елемент стратегічного управління, що передбачає розробку системи взаємопов'язаних заходів з оптимізацією часу, ресурсів та відповідальних виконавців, спрямованих на отримання прибутку через інвестування у перспективні напрями розвитку підприємства [2, с. 15].

Частина економістів розглядає інвестиційну стратегію у тісному зв'язку зі стратегією фінансового управління, підкреслюючи її орієнтацію на довгострокові фінансові цілі та забезпечення стабільної роботи щодо формування інвестиційного потенціалу підприємства. Водночас А.П. Міщенко зауважує, що фінансова стратегія охоплює лише фінансові аспекти, тоді як інвестиційна стратегія є більш комплексним і самостійним об'єктом управління, що включає планування, розподіл і контроль інвестиційних ресурсів [36, с. 228].

Інвестиційна стратегія підприємства розглядається як основний план дій у сфері інвестиційної діяльності, який визначає пріоритетні напрями та форми інвестицій, порядок формування ресурсів і послідовність реалізації довгострокових цілей, спрямованих на підвищення ефективності розвитку організації.

Вибір інвестиційної стратегії передбачає оцінку різних варіантів інвестиційних рішень і вибір тих, що найбільше відповідають меті підприємства та його стратегічним перспективам. Серед чинників, які впливають на цей вибір, можна виділити стадію життєвого циклу підприємства, загальну стратегію розвитку, стан зовнішніх та внутрішніх ринків інвестиційних ресурсів, а також інвестиційну привабливість підприємства як об'єкта вкладення коштів.

Інвестиційна стратегія може розроблятися як окремо, так і в складі фінансової стратегії. У разі інтеграції з фінансовою стратегією, її позицію в загальному стратегічному наборі підприємства визначають інвестиційні витрати. Фінансова стратегія формує і розподіляє фінансові ресурси - власні, позикові та залучені - між усіма напрямками діяльності, забезпечуючи їх

ефективне використання. Інвестиційна стратегія, у свою чергу, спрямована на підвищення вартості активів і розвиток окремих сфер діяльності підприємства. Без належного фінансування довгострокові інвестиційні цілі неможливо реалізувати, тому керівництво спочатку оцінює потребу в ресурсах, а потім визначає шляхи їх залучення відповідно до специфіки діяльності підприємства.

Основними джерелами інвестування є державне фінансування, власні накопичення, приватні інвестиції, кредити банків та іноземні вкладення. В умовах сучасної економіки іноземні інвестиції набувають особливого значення, оскільки державне фінансування обмежене, а внутрішні накопичення підприємств часто незначні. Таким чином, ключовим завданням при розробці інвестиційної стратегії є не лише пошук джерел фінансування, а й забезпечення ефективного використання залучених ресурсів.

Керівництво підприємства визначає стратегію довгострокових інвестицій як у власну діяльність, так і в суміжні структури. Через обмежені ресурси більшість компаній концентруються на власному розвитку, роблячи пріоритетними реальні інвестиції.

Внутрішні вкладення спрямовані на підвищення стратегічного потенціалу підприємства: освоєння конкурентоспроможної продукції, модернізацію основних засобів, проведення НДДКР, розширення виробництва та впровадження сучасних технологій і методів управління. Метою є підвищення ефективності, рентабельності та конкурентних переваг.

При наявності тимчасово вільних коштів підприємство може інвестувати зовнішньо - у партнерські галузі, соціальну інфраструктуру або проєкти на ринку цінних паперів. Важливо обирати об'єкти, пов'язані з основною діяльністю, аби підвищити ефективність і уникнути марнотратства капіталу. Диверсифікація у нові напрями без стратегічного обґрунтування може призвести до зниження інвестиційної спроможності, а у крайніх випадках - до фінансових втрат.

Оскільки інвестиційна стратегія передбачає значні вкладення на тривалий період, при виборі інвестиційних проєктів слід враховувати їхній вплив на поточну та майбутню діяльність підприємства. Довгострокові інвестиції можуть тимчасово знизити платоспроможність, а залучення зовнішніх коштів - послабити фінансову стійкість. Щоб мінімізувати ризики, важливо ретельно підбирати проєкти, збалансовуючи платоспроможність, стабільність, ризики та очікувану прибутковість.

Інвестиційна стратегія є однією з ключових функціональних стратегій підприємства. Вона спрямована на зміцнення конкурентних переваг та зростання вартості активів. Розробка стратегії потребує аналізу зовнішніх і внутрішніх факторів та оцінки можливих змін у них. Підприємство формує власну інвестиційну стратегію, виходячи зі своїх потреб і очікуваної віддачі, що включає фінансовий та соціальний ефект. Успішна реалізація стратегії залежить від правильного вибору об'єктів інвестування та оптимізації співвідношення ризику і доходності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА (НА МАТЕРІАЛАХ ТДВ «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ХІМЗАВОД»)

2.1. Оцінка фінансово-господарської діяльності товариства

Оцінювання фінансово-господарської діяльності підприємства є важливим етапом фінансового аналізу, що здійснюється з урахуванням його особливостей. Дослідження структури активів і джерел їх формування дозволяє визначити стратегічні орієнтири функціонування суб'єкта господарювання, з'ясувати ефективність залучення та використання фінансових ресурсів, а також встановити тенденції змін у складі майна й зобов'язань. Аналіз співвідношення між окремими статтями балансу дає змогу простежити внутрішні взаємозв'язки фінансової структури підприємства та оцінити її динаміку в часі. З цією метою застосовується узагальнений (агрегований) баланс, який виступає інструментом систематизації показників і забезпечує комплексну характеристику фінансово-майнового стану підприємства.

Характеристику фінансово-господарської підприємства доцільно розпочати з дослідження балансу за допомогою горизонтального та вертикального методів. Вони дають можливість оцінити інвестиційний потенціал компанії та простежити зміни у структурі її активів і зобов'язань. Такі зміни можуть свідчити про позитивні або негативні тенденції у фінансовому розвитку підприємства.

Суть вертикального аналізу полягає у визначенні питомої ваги кожної статті балансу в його загальному обсязі, що дозволяє зрозуміти, як сформована структура ресурсів підприємства.

Як констатують дані табл. 2.1 протягом досліджуваного періоду на товаристві переважали оборотні активи хоча їх частка у 2025 році зменшилася на 9,5 % та на кінець періоду склали 73,2 %, що свідчить про

зменшення ліквідності товариства. У структурі необоротних активів переважають основні засоби, їх частка склала на кінець періоду 25,7 %, але і їх знос збільшився, що свідчить нам про поступове зношення засобів виробництва.

Таблиця 2.1

Вертикальний аналіз балансу ТДВ «Чернівецький хімзавод»
за 2023-2025 рр. (тис. грн., %)*

Стаття балансу	2023		2024		2025		Абсолютне відхилення	
	сума	%	сума	%	сума	%	2024/2023	2025/2024
Активи								
I. Необоротні активи								
Нематеріальні активи	17	0,02	8	0,01	2	0,002	-9	-6
первісна вартість	158	0,2	158	0,2	158	0,2	-	-
накопичена амортизація	141	0,2	150	0,2	156	0,2	9	6
Незавершені капітальні інвестиції	485	0,7	544	0,8	2994	3,7	59	2450
Основні засоби	12566	17,6	11900	16,5	18510	25,7	-666	6610
первісна вартість	33157	46,4	34420	47,9	42335	52,8	1263	7915
знос	20591	28,8	22520	31,3	23825	29,7	1929	1305
Усього за розділом I	13068	18,3	12452	17,3	21506	26,8	-616	9054
II. Оборотні активи								
Запаси :	28727	40,2	24812	34,5	23456	29,2	-3915	-1356
у тому числі готова продукція	15899	22,3	13784	19,2	12629	15,7	-2115	-1155
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	6114	8,6	3548	4,8	5771	7,2	-2566	2223
Дебіторська заборгованість за розрахунками:								
за виданими авансами	162	0,2	2392	3,3	1200	1,5	2230	-1192
з бюджетом	163	0,2	124	0,2	5	0,01	-38	-119
Інша поточна дебіторська заборгованість	1126	1,6	1287	1,8	117	0,2	161	-1170
Гроші та їх еквіваленти	21499	30,1	26914	37,4	27726	34,6	5415	812
Витрати майбутніх періодів	-	-	24	0,03	70	0,1	24	46
Інші оборотні активи	575	0,8	379	0,5	267	0,3	-196	-112

Усього за розділом II	58366	81,7	59480	82,7	58751	73,2	1114	-729
Баланс	71434	100,0	71932	100,0	80257	100,0	498	8325
Пасиви								
I. Власний капітал								
Зареєстрований (пайовий) капітал	1474	2,1	1474	2,1	1474	1,8	-	-
Резервний капітал	485	0,7	485	0,7	485	0,6	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	59818	83,7	62815	87,3	65319	81,4	2997	2504
Усього за розділом I	61777	86,5	64774	90,1	67278	83,8	2997	2504
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення								
Довгострокові кредити банків	-	-	-	-	3520	4,4	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення								
Короткострокові кредити банків	1200	1,7	600	0,8	-	-	-50,0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:								
товари, роботи, послуги	2062	2,9	134	0,2	2007	2,5	-1928	1873
розрахунками з бюджетом	433	0,6	788	1,1	930	1,2	355	142
розрахунками зі страхування	208	0,3	233	0,3	290	0,4	25	57
розрахунками з оплати праці	751	1,1	1022	1,4	1051	1,3	271	29
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2770	3,9	2000	2,8	1477	1,8	-770	-523
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	87	0,1	92	0,1	113	0,1	5	21
Поточні забезпечення	346	0,5	484	0,7	361	0,5	138	-123
Інші поточні зобов'язання	1800	2,5	2405	3,3	3230	4,0	605	825
Усього за розділом III	9657	13,5	7158	9,6	9459	11,8	-2499	2301
Баланс	71434	100,0	71932	100,0	80257	100,0	498	8325

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

У структурі оборотних активів найбільшу частку займають гроші та їх еквіваленти, але у 2025 році їх частка зменшилася на 2,8 % і на кінець періоду склала 34,6 %, що вплинуло на швидку ліквідність товариства.

Другою вагомою статтею оборотних активів є запаси і на кінець періоду вони зменшилися на 5,3 % і їх частка склала 29,2 %, що відповідно вплинуло на зменшення загальної частки оборотних активів.

Третє місце у структурі оборотних активів займає дебіторська заборгованість, яка у 2025 році збільшилася 2,4 % проти 2024 року, але зменшилася на 1,4 % по відношенню до 2023 року. З однієї сторони це є позитивним фактором, так як вона вчасно погашається клієнтами, а з іншої сторони вона має нестабільний характер, що може свідчити нам про проблеми у роботі з клієнтами.

Отже, аналіз активів констатує нам про позитивну динаміку розвитку товариства, що підтверджується збільшенням валюти балансу на 8325 тис. грн. на кінець досліджуваного періоду.

Частка власного капіталу у загальній структурі пасивів переважає поточні зобов'язання і на кінець періоду становила 83,8 %, що свідчить нам про незалежність ТДВ «Чернівецький хімзавод» від зовнішніх джерел фінансування. Але його частка у 2025 році зменшилася на 6,3 % проти 2024 року за рахунок зменшення нерозподіленого прибутку на 5,9 % на резервного капіталу на 0,1 %.

Частка поточних зобов'язань та забезпечення збільшилася у 2025 році на 2,2 %, що свідчить нам про збільшення залежності товариства від короткострокових фінансових зобов'язань перед кредиторами. Це було за рахунок збільшення поточної кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги, що свідчить про можливі відстрочки у розрахунках з контрагентами.

Таким чином, вертикальний аналіз балансу ТДВ «Чернівецький хімзавод» констатує нам про зменшення частки оборотних активів та

збільшення поточних зобов'язань у структурі активів і пасивів, що свідчить про достатній рівень ліквідності.

Горизонтальний аналіз здійснюється шляхом розрахунку змін кожної статті балансу за різні досліджувані періоди, що дозволяє виявити динаміку активів, капіталу та зобов'язань.

Таблиця 2.2

Горизонтальний аналіз балансу ТДВ «Чернівецький хімзавод»
за 2023-2025 рр. (тис. грн., %)*

Стаття балансу	2023	2024	2025	Абсолютне відхилення, +, -		Відносне відхилення, %	
				2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Активи							
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	17	8	2	-9	-6	-52,9	-75,0
первісна вартість	158	158	158	-	-	-	-
накопичена амортизація	141	150	156	9	6	6,4	4,0
Незавершені капітальні інвестиції	485	544	2994	59	2450	12,2	450,4
Основні засоби	12566	11900	18510	-666	6610	-5,3	55,6
первісна вартість	33157	34420	42335	1263	7915	3,8	23,0
знос	20591	22520	23825	1929	1305	9,4	5,8
Усього за розділом I	13068	12452	21506	-616		9054 -4,7	72,7
II. Оборотні активи							
Запаси :	28727	24812	23456	-3915	-1356	-13,6	-5,5
у тому числі готова продукція	15899	13784	12629	-2115	-1155	-13,3	-8,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	6114	3548	5771	-2566	2223	-43,4	62,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	162	2392	1200	2230	-1192	1376,5	-49,8
з бюджетом	163	124	5	-38	-119	-23,9	-96,0

Інша поточна дебіторська заборгованість	1126	1287	117	161	-1170	14,3	-90,9
Гроші та їх еквіваленти	21499	26914	27726	5415	812	25,2	3,0
Витрати майбутніх періодів	-	24	70	24	46	-	191,7
Інші оборотні активи	575	379	267	-196	-112	-34,1	-29,6
Усього за розділом II	58366	59480	58751	1114	-729	1,9	-1,2
Баланс	71434	71932	80257	498	8325	0,7	11,6
Пасиви							
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1474	1474	1474	-	-	-	-
Резервний капітал	485	485	485	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	59818	62815	65319	2997	2504	5,0	4,0
Усього за розділом I	61777	64774	67278	2997	2504	4,9	3,9
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Довгострокові кредити банків	-	-	3520	-	3520	-	-
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	1200	600	-	-600	-	-50,0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:							
товари, роботи, послуги	2062	134	2007	-1928	1873	-93,5	1397,8
розрахунками з бюджетом	433	788	930	355	142	82,0	18,0
розрахунками зі страхування	208	233	290	25	57	12,0	24,5
розрахунками з оплати праці	751	1022	1051	271	29	36,1	2,8
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2770	2000	1477	-770	-523	-27,8	-26,2
Поточна кредиторська	87	92	113	5	21	-5,8	22,8

заборгованість за розрахунками з учасниками							
Поточні забезпечення	346	484	361	138	-123	39,9	-25,4
Інші поточні зобов'язання	1800	2405	3230	605	825	33,6	34,3
Усього за розділом III	9657	7158	9459	-2499	2301	-25,9	32,2
Баланс	71434	71932	80257	498	8325	0,7	11,6

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

Дані табл. 2.2 констатують нам, що основні засоби показали значне збільшення на 55,6 % у 2025 році порівняно з 2024 роком, але було їх зменшення на 5,3% у 2024 році порівняно з 2023 роком. Це свідчить про оновлення основних засобів товариства у 2025 році. Їхній знос зменшився.

Запаси на товаристві достатньо знизилися, але дебіторська заборгованість значно збільшилася у 2025 році на 62,7 % у порівнянні з 2024 роком, хоча у 2024 році вони була меншою на 43,4 % порівняно з 2023 роком. Це свідчить, що у 2025 році було збільшення відстрочених платежів з клієнтами.

Нерозподілений прибуток трохи зменшився на 4 % у 2025 році, що вказує на незначну негативну динаміку фінансових результатів діяльності ТДВ «Чернівецький хімзавод». Зареєстрований та резервний капітали не змінилися.

Значно зросла поточна кредиторська заборгованість за товари та послуги на 1397,8 % у 2025 році, хоча у 2024 році вона знизилася на 93, 5%. Це вказує на те, що існує велика заборгованість перед постачальниками.

Заборгованість за розрахунками з бюджетом зменшилася на 18,0 % у 2025 році, але у 2024 році вона становила 82,0 %. Це вказує на те, що у 2024 році існували податкові зобов'язання на ТДВ «Чернівецький хімзавод», а вже у 2025 році вони були частково погашені.

У 2025 році ТДВ «Чернівецький хімзавод» отримав довгостроковий кредит на суму 3520 тис. грн.

Отже, горизонтальний аналіз констатує, що ТДВ «Чернівецький хімзавод» зазнає значних змін у своїй фінансовій структурі. Зменшення запасів та грошових коштів а також зростання кредиторської заборгованості може вплинути на ризики фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімзавод».

Таким чином, після здійсненого горизонтального та вертикального аналізу балансу ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 роки, ми можемо констатувати, що присутні як позитивні, так і негативні тенденції, які впливають на інвестиційний потенціал товариства.

2.2. Аналіз фінансової стійкості як основа інвестиційного потенціалу товариства

Здійснимо аналіз, який дозволить отримати об'єктивну картину фінансової стійкості, ефективності використання майна, ресурсів і рентабельності діяльності ТДВ «Чернівецький хімзавод».

Першим кроком здійснимо аналіз показників майнового стану товариства (табл. 2.3).

Як констатують дані табл. 2.3 показник фондомісткості у 2025 році мав негативну динаміку до збільшення з 0,15 грн. у 2024 р. до 0,18 грн. у 2025 р., тому що при сталих економічних умовах даний показник повинен знижуватися.

За аналізований період коефіцієнт фондоозброєності мав позитивну тенденцію до зростання, так як новітні технології дозволяють мінімізувати робочу силу, і одночасно збільшити ефективність виробництва.

Коефіцієнт вартості основних фондів товариства зріс за досліджуваний період на 0,09 грн. Гранична межа даного показника становить 0,2–0,3, то це свідчить нам, що ТДВ «Чернівецький хімзавод» відповідає зазначеним нормам.

Таблиця 2.3

Показники для аналізу основних фондів ТДВ «Чернівецький хімзавод»
за 2023–2025 рр.

Показники	2023	2024	2025	Темп зростання, %	
				2024/2023	2025/2024
Показники для аналізу забезпеченості товариства основними фондами					
Фондомісткість	0,17	0,15	0,18	-11,8	20,0
Фондоозброєність	124,8	130,3	159,8	4,4	22,6
Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,18	0,17	0,26	-5,6	52,9
Показники для аналізу стану основних фондів					
Коефіцієнт зносу	0,6	0,6	0,7	-	16,7
Коефіцієнт придатності	0,38	0,35	0,44	-7,9	25,7
Коефіцієнт оновлення	0,04	0,02	0,19	-50,0	850,0
Коефіцієнт вибуття	1,6	1,9	1,3	18,8	-31,6
Коефіцієнт приросту основних засобів (Кпоз)	5,6	5,9	3,9	5,4	-33,9
Показники для аналізу ефективності використання основних фондів					
Фондовіддача, грн.	6,0	6,6	5,6	10,0	-15,2
Рентабельність, %	1,8	50,7	46,1	2716,7	-9,1

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

За досліджуваний період відбулося незначне збільшення коефіцієнта зносу основних засобів. Так, в 2023-2024 рр. він був 0,6 грн/грн, а в 2025 році - 0,7 грн/грн. Зростання даного показника на 16,7 % призвело до того, що 83,3 % основних засобів товариства мають непридатний стан, тобто на товаристві спостерігається граничний рівень зношуваності основних засобів.

Коефіцієнт придатності основних засобів ТДВ «Чернівецький хімзавод» за досліджуваний період показав позитивну динаміку, отже товариство залучає необхідну кількість основних засобів до виробництва.

Коефіцієнт оновлення на кінець досліджуваного періоду показав позитивну динаміку, що свідчить нам про оновлення основних засобів на товаристві.

Коефіцієнт вибуття основних засобів навпаки показав за досліджуваний період негативну динаміку, так як становив не більше 2 %.

Коефіцієнт фондівдачі за досліджуваний період теж показав негативну динаміку, так як зменшився на 15,2 %.

Коефіцієнт рентабельності основних фондів за досліджуваний період достатньо зріс. Тільки низька рентабельність була в 2023 році у зв'язку з низьким рівнем чистого прибутку.

На основі вище зазначеного необхідно здійснити аналіз ділової активності ТДВ «Чернівецький хімзавод» (табл.2.4).

Таблиця 2.4

Показники ділової активності ТДВ «Чернівецький хімзавод»
за 2023-2024 рр.*

Показник	2023	2024	205	Темп приросту, %	
				2024/2023	2025/2024
Оборотність активів (обороти), ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	1,02	1,2	1,1	17,7	-8,3
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороти)	1,02	1,2	1,1	17,7	-8,3
Період одного обороту обігових коштів (днів)	352,94	300,0	327,27	-15,0	9,1
Коефіцієнт оборотності запасів (обороти)	2,9	2,8	3,2	-3,5	14,3
Період одного обороту запасів (днів)	124,14	128,6	112,5	3,6	-12,5
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороти)	13,4	11,0	11,6	-17,9	5,5
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	26,87	32,73	31,03	21,8	-5,2
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості (оборотів)	9,4	9,8	10,1	4,3	3,1
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	38,3	36,72	35,6	-4,1	-3,1
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	1,14	1,3	1,3	14,0	-

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

Як констатують дані табл. 2.4 коефіцієнт оборотності активів знизився на 8,3 %, що свідчить про погіршення ефективності використання активів у 2025 році порівняно з 2024 роком.

Відповідно тривалість обороту активів збільшилася на 9,1 %, що є негативною тенденцією товариства через збільшення часу, необхідного для реалізації активів.

Коефіцієнт оборотності запасів теж збільшився на 14,3 %, що свідчить про зменшення часу, необхідного для реалізації запасів, та збільшення швидкості обороту запасів. Тому період одного обороту запасів зменшилася на 12,5 %, що також свідчить про зменшення часу, необхідного для реалізації запасів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості трішки збільшився на 5,5 %, що свідчить про прискорену оплату дебіторами. Тому період оборотності дебіторської заборгованості зменшилася на 5,2 %, що є позитивним сигналом для покращення грошових потоків.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості збільшився на 3,1%, і як результат зростає швидкість розрахунків з кредиторами. Тому період оборотності кредиторської заборгованості зменшилася на 3,1 %, що позитивно впливає на фінансові зобов'язання ТДВ «Чернівецький хімзавод».

Коефіцієнт оборотності власного капіталу за досліджуваний період не змінився, що свідчить про не використання власних ресурсів товариства.

Також здійснимо аналіз показників ліквідності та платоспроможності товариства (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Показники ліквідності та платоспроможності
ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 рр.*

Показник	2023	2024	2025	Темп приросту, %	
				2024/2023	2025/2024
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	6,0	8,3	6,2	38,3	-25,3
Коефіцієнт ліквідності швидкої	3,1	4,9	3,4	58,1	-30,6
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	2,2	3,8	2,9	72,7	-23,7
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,8	1,03	0,8	28,8	-22,3

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

Як констатують дані табл. 2.5 коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) суттєво знизився у 2025 році на 25,3 %, що свідчить про зниження можливостей товариства виконувати свої короткострокові зобов'язання.

Коефіцієнт ліквідності швидкої теж у 2025 році знизився на 30,6 %, що свідчить про зменшення ліквідності товариства за рахунок зменшення ліквідних активів.

Коефіцієнт ліквідності абсолютної знизився на 23,7 %, що свідчить про погіршення можливостей товариства оперативно виконувати свої короткострокові зобов'язання.

Дебіторська заборгованість знизилася у 2025 році на 22,3%, що відображає зменшення дебіторської заборгованості клієнтів, що є позитивною тенденцією для товариства.

Наступним етапом здійснимо розрахунок показників рентабельності товариства, що допоможе краще зрозуміти ефективність використання інвестиційних ресурсів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Показники рентабельності ТДВ «Чернівецький хімзавод»
за 2023-2025 рр. (%)*

Показник	2023	2024	205	Темп приросту, %	
				2024/2023	2025/2024
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування*	0,5	10,9	11,1	2080,0	1,8
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком*	0,3	8,9	9,1	2866,7	2,3
Рентабельність власного капіталу	0,34	10,0	4,6	2841,2	-54,0
Рентабельність виробничих фондів	0,4	10,5	11,1	2525,0	5,7
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	-2,6	7,3	7,2	-180,8	-1,4
Рентабельність витрат	-4,1	9,8	7,7	-139,0	-21,4
Коефіцієнт реінвестування	18,2	47,3	36,2	159,9	-23,5
Період окупності капіталу	332,6	11,3	11,0	-96,6	-2,7
Період окупності власного капіталу	296,4	10,0	9,5	-96,6	-5,0

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

Як констатують дані табл. 2.6 ТДВ «Чернівецький хімзавод» на кінець досліджуваного періоду є рентабельним товариством, що свідчить про ефективне управління інвестиційними ресурсами. Тільки у 2023 році

рентабельність була значно низькою і навіть від'ємною у зв'язку з низьким показником чистого прибутку у розмірі 215 тис. грн.

Отже, далі визначимо фінансову стійкість товариства за допомогою показників в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Показники фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімзавод»
за 2023-2025 рр. (%)*

Показник	2023	2024	205	Темп приросту, %	
				2024/2023	2025/2024
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	48709	52682	49292	8,2	-6,4
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,8	0,9	0,8	12,5	-11,1
Маневреність робочого капіталу	0,6	0,5	0,5	-16,7	-
Маневреність власних обігових коштів	0,02	0,02	0,002	-	-90,0
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,7	2,1	2,1	23,5	-
Коефіцієнт покриття запасів	1,7	2,1	2,1	23,5	-
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,87	0,9	0,84	3,5	-6,7
Коефіцієнт фінансової залежності	0,13	0,1	0,16	-23,1	60,0
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,8	0,8	0,8	-	-
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,14	0,1	0,2	-28,6	100,0
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	6,4	9,1	5,2	42,2	-42,9
Показник фінансового левириджу	-	-	0,1	-	-
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,86	0,9	0,88	4,7	-2,2

*Джерело: фінансова звітність ТДВ «Чернівецький хімзавод» (Дод. Б і В)

Як констатують дані табл. 2.7 власні обігові кошти на кінець 2025 року зменшилися на 6,4 %, що є негативною тенденцією для фінансової стабільності товариства, оскільки вказують на зменшення власних ресурсів.

Відповідно значно знизився коефіцієнт маневреність власних обігових коштів на 90,0 % на кінець досліджуваного періоду.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів у 2024-2025 рр. стабілізувався.

Збільшився також коефіцієнт концентрації позикового капіталу, що свідчить про зменшення можливостей ТДВ «Чернівецький хімзавод» фінансувати поточну діяльність за рахунок власних ресурсів.

Відповідно знизився загальний коефіцієнт фінансової стійкості на кінець 2025 року на 2,2 %.

Таким чином, незважаючи на збільшення власного капіталу та активів, негативна динаміка за деякими показниками фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімзавод» вказують на необхідність їх покращення на перспективу.

2.3. Аналіз впливу ефективності формування інвестиційного потенціалу на майбутній розвиток товариства

Рациональне формування інвестиційного потенціалу відіграє важливу роль у забезпеченні довгострокового розвитку підприємства. Воно сприяє не лише покращенню економічних результатів діяльності, але й створює передумови для дотримання екологічних стандартів та підвищення рівня соціальної відповідальності.

У межах даного дослідження для визначення результативності формування інвестиційного потенціалу та аналізу його впливу на подальший розвиток підприємства використано підхід, що ґрунтується на розрахунку інтегрального показника.

Такий підхід дає можливість об'єднати різні характеристики функціонування підприємства - економічні, екологічні та соціальні - в єдину систему оцінювання. Використання інтегрального показника дозволяє отримати узагальнену характеристику діяльності підприємства та сформулювати більш об'єктивне уявлення про перспективи його розвитку.

Крім оцінювання поточного стану підприємства, застосування інтегрального показника дає змогу визначити напрями підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Це, у свою чергу, сприяє досягненню

збалансованого розвитку підприємства, що передбачає гармонійне поєднання економічних результатів, екологічної безпеки та соціальної стабільності.

Процес визначення інтегрального показника здійснюється поетапно. Першим кроком є встановлення системи часткових показників, які відображають окремі складові інвестиційного потенціалу підприємства. Саме сукупність таких показників характеризує різні напрями діяльності та формує загальне уявлення про можливості підприємства щодо інвестиційного розвитку.

«Основними етапами розрахунку інтегрального показника є:

1. Визначення часткових показників: Інвестиційний потенціал підприємства формується із ряду показників, що характеризують різні аспекти його діяльності.

Серед них є показники:

- ліквідності,
- майнового стану,
- фінансової стійкості,
- рентабельності,
- ділової активності.

Які були розраховані нами у параграфі 2.2.

2. Нормування показників: деякі індикатори часто мають різні одиниці виміру, тому їх потрібно привести до одного значення. Цього можна досягти шляхом нормалізації. Формула для нормалізації виглядає наступним чином:

$$K_i = P_i / P_{i_норм} \quad (2.1)$$

де, K_i – нормований одиничний показник;

P_i – фактичне значення показника певного підприємства;

$P_{i_норм}$ – нормативне значення показника.

Ця формула використовується, коли фактичне значення перевищує нормативне значення для стійкого фінансового стану. Якщо фактичне значення нижче за нормативне, використовується зворотна версія формули.

У випадках, коли нормативне значення показника відсутнє, його слід нормалізувати до найкращого значення за період, що аналізується [20].

3. Розрахунок підсумкової блочної оцінки. Це можна зробити за допомогою наступної формули [20]:

$$K_j = \sum_{i=0}^n (K_i * a_i) \quad (2.2)$$

де, a_i – вагомість одиничного фінансового коефіцієнта в блочній оцінці

n – кількість показників у межах блоку, що характеризує окрему сторону фінансового стану підприємства;

j – номер блоку у проведенні комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

Вагомість фінансових коефіцієнтів може ґрунтуватися на статистичних даних, а одним з найпопулярніших підходів є використання експертного методу. Для розрахунку ваги фінансових показників рекомендується використовувати коефіцієнт варіації фінансових показників українських підприємств» [20].

4. «Розрахунок інтегрального показника. Одним з найпростіших підходів є зважене середнє значення [18]:

$$K_k = \sum_{j=0}^n (K_j * B_j) \quad (2.3)$$

де, K_k – інтегральний показник;

B_j – ваговий коефіцієнт, який характеризує значущість кожного показника;

n – кількість показників».

Застосування цього підходу дає змогу комплексно оцінити інвестиційний потенціал підприємства та отримати зрозумілу загальну характеристику його рівня. Інтегральний індикатор об'єднує різні компоненти потенціалу, а також може бути деталізований через систему часткових показників, що дозволяє провести більш глибокий аналіз його окремих елементів.

Застосуємо дані формули і здійснимо розрахунок блочних інтегральних оцінок в табл. 2.9.

Таблиця 2.8

Вихідні дані до проведення аналізу інвестиційного потенціалу

ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 рр.

Показники	2023	2024	2025	Нормативне значенні
Показники майнового стану				
Коефіцієнт придатності	0,38	0,35	0,44	>0,5
Коефіцієнт оновлення	0,04	0,02	0,19	0,05-0,10
Коефіцієнт вибуття	1,6	1,9	1,3	0,01 - 0,05
Показники ділової активності				
Коефіцієнт оборотності активів	1,02	1,2	1,1	> 0,6
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороту)	1,02	1,2	1,1	> 0,2
Коефіцієнт оборотності запасів	2,9	2,8	3,2	> 3
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	13,4	11,0	11,6	> 8
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	9,4	9,8	10,1	9,42-9,55
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,14	1,3	1,3	> 0,1
Фондовіддача	6,0	6,6	5,6	> 0,5
Показники ліквідності				
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	6,0	8,3	6,2	0,2 – 0,25
Коефіцієнт ліквідності швидкої	3,1	4,9	3,4	0,5- 1 і більше
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	2,2	3,8	2,9	> 0,6
Показники рентабельності				
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	0,5	10,9	11,1	> 0,01
Рентабельність власного капіталу	0,34	10,0	4,6	> 0,2
Рентабельність реалізованої продукції	-2,6	7,3	7,2	> 0,3
Рентабельність виробничих фондів	0,4	10,5	11,1	> 0,1
Показники фінансової стійкості				
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,87	0,9	0,84	0,4 - 0,6
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,7	2,1	2,1	> 0,2
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	6,4	9,1	5,2	0,67 -1,5
Маневреність власних обігових коштів	0,02	0,02	0,002	>=0,5

Після визначення блочних оцінок наступним етапом є встановлення питомої ваги для кожної групи показників. Ці значення формуються з огляду на рівень зацікавленості у функціонуванні товариства.

Таблиця 2.9

Розрахунок для груп показників блочних інтегральних оцінок для
ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 рр.

Показники	2023	2024	2025
Показники майнового стану			
Коефіцієнт придатності	0,76	0,7	0,88
Коефіцієнт оновлення	0,8	0,4	1,9
Коефіцієнт вибуття	32	38	26
Блочна інтегральна оцінка	33,56	39,1	28,78
Показники ділової активності			
Коефіцієнт оборотності активів	1,7	2	1,83
Коефіцієнт оборотності обігових коштів (обороті)	5,1	6,0	5,5
Коефіцієнт оборотності запасів	0,97	0,93	1,1
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,68	1,38	1,45
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,0	1,03	1,06
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	11,4	13,0	13,0
Фондовіддача	12	13,2	11,2
Блочна інтегральна оцінка	33,85	37,54	35,14
Показники ліквідності			
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	24,0	33,2	24,8
Коефіцієнт ліквідності швидкої	3,1	4,9	3,4
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	3,7	6,34	4,84
Блочна інтегральна оцінка	30,8	44,44	33,04
Показники рентабельності			
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності до оподаткування	50,0	1090	1110
Рентабельність власного капіталу	1,7	50,0	23,0
Рентабельність реалізованої продукції	-8,7	24,34	24,0
Рентабельність виробничих фондів	4,0	105,0	111,0
Блочна інтегральна оцінка	47,0	1269,34	1268,0
Показники фінансової стійкості			
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	1,45	1,5	1,4
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	8,5	10,5	10,5
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	4,27	6,1	3,47
Маневреність власних обігових коштів	0,04	0,04	0,004
Блочна інтегральна оцінка	14,26	18,14	15,374
Загальна блочна інтегральна оцінка	159,47	1408,56	1380,334

За допомогою формули 2.3 обрахуємо інтегральний показник для оцінювання чинників формування ефективної системи управління інвестиційним потенціалом ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 рр.

Таблиця 2.10

Встановлення питокої ваги для кожної групи фінансових показників для ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 рр.

Група показників	Питома вага β у 2023	Питома вага β у 2024	Питома вага β у 2025
Показники майнового стану	21,1	2,8	2,1
Показники ділової активності	21,2	2,7	2,6
Показники ліквідності	19,3	3,2	2,4
Показники рентабельності	29,5	90,1	91,9
Показники фінансової стійкості	8,9	1,3	1,1

$$K_{k2023} = 3533,59;$$

$$K_{k2024} = 114744,162;$$

$$K_{k2025} = 115777,209.$$

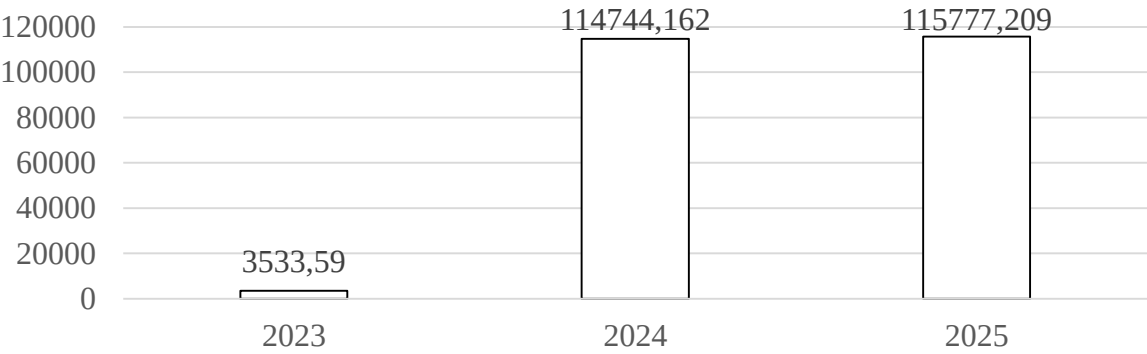

Рис. 2.1. Інтегральний показник ТДВ «Чернівецький хімзавод» за 2023-2025 рр.

Таким чином, здійснений розрахунок інтегрального показника констатує нам, що у 2023 році цей показник був значно низьким зумовлено зовнішніми економічними факторами та повномасштабним вторгненням росії на територію України, внаслідок чого товариство було змушено обмежити свою діяльність.

Підвищення значення інтегрального показника у 2024-2025 роках свідчить про позитивні зміни у діяльності товариства. Це є результатом застосування ефективних стратегій, спрямованих на зміцнення фінансового стану, а також більш активного залучення ресурсів для підтримки розвитку.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ЗМІЦНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Фінансова стратегія підприємства як фактор підвищення його інвестиційного потенціалу

Формування стратегії підприємства відбувається в межах процесу стратегічного планування, яке вважається центральним елементом системи стратегічного управління. Стратегічне планування можна визначити як комплекс управлінських дій, спрямованих на розроблення та обґрунтування стратегічних напрямів діяльності підприємства з метою досягнення його довгострокових цілей.

Стратегічний план ТДВ «Чернівецький хімзавод» має базуватися на результатах всебічного аналізу, наукових досліджень та достовірних статистичних даних. Важливо, щоб такий план охоплював тривалий часовий період розвитку підприємства, який зазвичай становить від трьох до десяти років. Узагальнена послідовність основних стадій стратегічного планування подана на рис. 3.1.

Розроблення та реалізація фінансової стратегії в системі стратегічного планування підприємства ТДВ «Чернівецький хімзавод» передбачає врахування низки важливих положень.

По-перше, процес формування фінансової стратегії доцільно розглядати як складову загальної системи стратегічного управління розвитком підприємства. Такий підхід дозволяє забезпечити комплексність управління та узгодження між потенціалом підприємства, фінансовими можливостями, інтересами власників і управлінського персоналу.

По-друге, фінансова стратегія, яка лежить в основі фінансового планування підприємства, формується з використанням як внутрішніх інструментів фінансового менеджменту, так і зовнішніх регуляторів фінансових відносин із суб'єктами ринку.

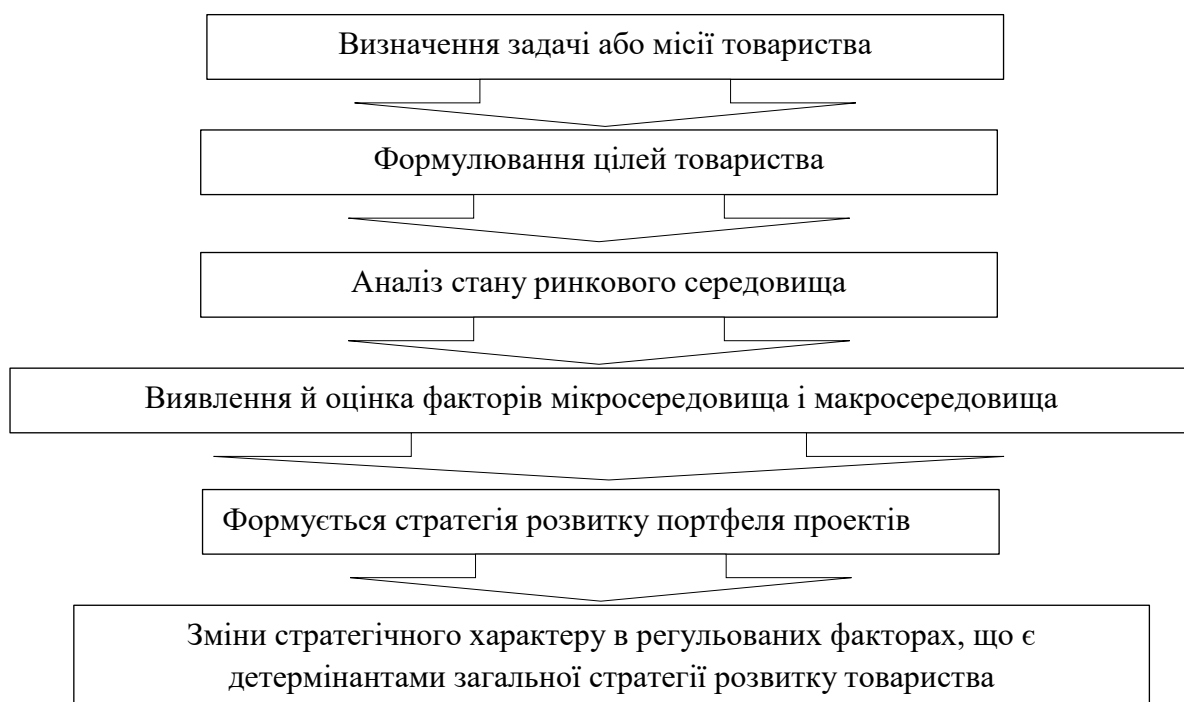

Рис. 3.1. Основні етапи стратегічного планування на ТДВ
«Чернівецький хімзавод»*

*Джерело: [22-24]

До зовнішніх інструментів належать механізми регулювання, що виникають на макроекономічному рівні та можуть передбачати зміну чи доповнення правил взаємодії між економічними суб'єктами. У випадку, коли підприємство виступає ініціатором таких змін і отримує певні переваги, пільги або доступ до ресурсів, ці механізми можуть використовуватися як ефективні інструменти фінансового управління.

По-третє, реалізація фінансової стратегії забезпечується спеціальним організаційно-управлінським механізмом, який функціонує в структурі управління підприємства. Його основним завданням є розроблення, координація та інтеграція внутрішніх і зовнішніх інструментів фінансової політики підприємства.

По-четверте, створення системи інструментів управління фінансовою стратегією повинно ґрунтуватися на визначених принципах, які забезпечують її ефективне функціонування.

По-п'яте, фінансова стратегія розглядається як багатокomпонентна система, елементи якої взаємопов'язані між собою причинно-наслідковими зв'язками. Саме тому процес її формування та впровадження має базуватися на системному підході.

По-шосте, зміст і напрям фінансової стратегії значною мірою визначаються загальною виробничою та маркетинговою стратегією підприємства. Водночас на неї впливають стадії життєвого циклу підприємства, рівень його конкурентних переваг, ефективність системи менеджменту та цикли розвитку інновацій, які виступають важливими чинниками економічного зростання.

По-сьоме, інструменти організаційно-управлінського механізму реалізації фінансової стратегії повинні забезпечувати такі характеристики, як комплексність, доступність у застосуванні, гнучкість до змін, надійність функціонування та ефективну керованість.

По-восьме, фінансова стратегія підприємства є складною структурованою системою, що включає значну кількість взаємопов'язаних елементів і характеризується певними системними властивостями.

По-дев'яте, процес формування та впровадження фінансової стратегії передбачає узгодження інтересів різних сфер діяльності підприємства, які інколи можуть бути суперечливими. Адаптація механізму стратегічного управління до змін ринкового середовища досягається через використання механізму зворотного зв'язку. Крім того, економічні трансформації зумовлюють необхідність коригування стратегічних планів, що може проявлятися у структурних, організаційних та ресурсних змінах.

По-десяте, розроблення фінансової стратегії, її подальше коригування та пристосування до змін зовнішнього середовища можна розглядати як узагальнений процес прийняття управлінських рішень.

По-одинадцяте, взаємодія підприємства з потенційними кредиторами та іншими учасниками фінансового ринку в межах реалізації фінансової стратегії повинна будуватися на принципах рефлексивного управління, що

передбачає врахування інтересів і поведінки партнерів у процесі прийняття фінансових рішень.

У сучасних умовах функціонування підприємств важливого значення набуває використання підходів рефлексивного управління у процесі формування фінансової стратегії. Сутність такого підходу полягає у створенні підприємством інформаційного впливу на потенційних учасників фінансового ринку, від яких залежить отримання фінансових ресурсів. Йдеться не лише про передачу певної інформації, а про формування такого інформаційного середовища, яке демонструє можливості реалізації інтересів потенційного партнера або кредитора. У результаті агент фінансового ринку починає розглядати співпрацю з підприємством як інструмент досягнення власних економічних і фінансових цілей. Таким чином, підприємство стимулює суб'єкта фінансового ринку до надання ресурсів у формі кредитів, інвестицій чи інших фінансових інструментів.

Організаційно-економічний механізм формування фінансової стратегії розвитку підприємства передбачає участь різних суб'єктів управління, які безпосередньо впливають на процес розроблення та реалізації стратегічних рішень. Такі учасники можуть бути об'єднані як у постійно діючі структурні підрозділи, так і у тимчасові робочі групи, створені для вирішення конкретних стратегічних завдань. У процесі діяльності вони застосовують відповідні інструменти управління, спираючись на узгоджену систему цінностей і стратегічних орієнтирів. Використання визначених процедур прийняття управлінських рішень дозволяє забезпечити послідовне формування, коригування та реалізацію фінансової стратегії підприємства. Ефективність механізму управління фінансовою стратегією значною мірою залежить від дотримання системи принципів, що визначають його функціонування.

Одним із таких принципів є збільшення частки уречевленої праці в структурі використовуваних ресурсів. Його зміст полягає у підвищенні питомої ваги ресурсів, у яких акумульовано результати попередньої праці,

що дозволяє підвищити економічну ефективність використання наявного ресурсного потенціалу підприємства.

Не менш важливим є принцип підвищення життєздатності підприємства. Його реалізація передбачає формування такої системи управління фінансовими ресурсами, яка забезпечує стабільність функціонування підприємства, підвищує його адаптивність до змін зовнішнього середовища та сприяє довгостроковому розвитку.

Принцип багатоцільового використання функцій фінансових механізмів передбачає, що застосовувані інструменти фінансової стратегії повинні виконувати не одну, а кілька взаємопов'язаних функцій. Такий підхід дає можливість одночасно вирішувати декілька стратегічних завдань і підвищувати ефективність управління фінансовими потоками.

Важливе місце займає принцип узгодженості нормативно-правового забезпечення. Його реалізація передбачає гармонізацію правових норм і регуляторних механізмів як за ієрархічною структурою управління, так і з урахуванням часових параметрів функціонування окремих механізмів фінансової стратегії. У практичному вимірі цей принцип сприяє формуванню ефективних мотиваційних умов для прийняття стратегічних фінансових рішень.

Принцип сумісності механізмів фінансової стратегії передбачає необхідність забезпечення їх взаємодії та узгодженості. Кожен новий інструмент або управлінський механізм має бути інтегрований у загальну систему фінансового управління таким чином, щоб не створювати суперечностей з уже існуючими елементами стратегії.

Значну роль відіграє принцип актуалізації функцій, який передбачає постійне оновлення та вдосконалення функціональних можливостей фінансових механізмів. Різноманітність їх властивостей і функцій дозволяє підприємству ефективніше реагувати на зміни ринкового середовища та підтримувати належний рівень фінансової стійкості.

Водночас принцип нейтралізації дисфункцій спрямований на запобігання негативним проявам у функціонуванні фінансової системи підприємства. Його реалізація передбачає використання спеціальних механізмів, здатних компенсувати або усувати дестабілізуючий вплив окремих елементів фінансової системи.

Принцип узгодження функцій передбачає формування такої структури взаємодії між елементами фінансової системи, за якої їх діяльність підпорядковується єдиній ієрархії стратегічних цілей підприємства.

Крім того, важливим є принцип забезпечення відповідності між стратегічними цілями нових механізмів і ресурсами, необхідними для їх реалізації. Це означає, що кожне стратегічне рішення має супроводжуватися реалістичною оцінкою ресурсного забезпечення та можливостей підприємства.

Таким чином, зазначені принципи формують цілісну методологічну основу побудови механізму управління фінансовою стратегією підприємства. Їх взаємозв'язок забезпечує системність стратегічного управління та відповідає загальним закономірностям розвитку економічних систем і програмно-цільовому підходу до управління підприємством.

3.2. Розробка стратегій розвитку інвестиційного потенціалу підприємства

Формування ефективної фінансової стратегії підприємства потребує створення дієвого механізму її розроблення та практичної реалізації. У цьому процесі важливу роль відіграють підрозділи фінансового управління ТДВ «Чернівецький хімзавод», які здійснюють комплекс організаційних, аналітичних і методичних заходів, спрямованих на забезпечення стратегічного розвитку підприємства.

Одним із першочергових напрямів такої роботи є організація інвестиційних та інноваційних процесів. У сучасних умовах трансформації

економічного середовища підприємствам необхідно формувати чіткі технологічні схеми реалізації інвестиційних та інноваційних проєктів. Наявність таких схем дозволяє впорядкувати процес прийняття рішень щодо використання фінансових ресурсів, а також підвищити ефективність впровадження нових технологій та інноваційних рішень у виробничу діяльність.

Важливим елементом формування фінансової стратегії є створення системи показників та індикаторів, які відображають результати діяльності підприємства та характеризують перспективи його розвитку. Саме на основі таких показників здійснюється оцінювання фінансового стану підприємства, визначаються стратегічні орієнтири та формуються основні напрями фінансового планування. Використання системи критеріїв і характеристик дозволяє забезпечити об'єктивність прийняття управлінських рішень у сфері фінансової політики підприємства.

З метою підвищення ефективності стратегічного управління доцільно також сформувати чітку структуру техніко-економічних показників, які використовуються у процесі аналізу та планування. Такі показники дають змогу комплексно оцінити результати діяльності підприємства та використовуються під час розроблення стратегічних фінансових рішень.

Не менш важливим завданням є визначення сукупності методів, моделей, алгоритмів і процедур, що становлять основу механізму формування фінансової стратегії. Застосування сучасних методів економічного аналізу та прогнозування дозволяє підвищити обґрунтованість стратегічних рішень і забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів підприємства.

Окрім цього, важливе значення має побудова раціональної організаційної структури управління фінансовою стратегією. У межах такої структури повинні бути чітко визначені функції відповідних підрозділів, а також розподілені завдання між працівниками, відповідальними за

розроблення, реалізацію та контроль виконання стратегічних фінансових рішень.

Система індикаторів, яка використовується для оцінювання стану та результатів реалізації фінансової стратегії підприємства, повинна формуватися з урахуванням певних методологічних принципів. Зокрема, важливо враховувати подвійний характер аналізу економічних процесів, ієрархічну структуру системи показників, а також необхідність поєднання описового (дескриптивного) та нормативного підходів до оцінювання результатів діяльності підприємства.

Для комплексного оцінювання діяльності кількох підприємств, які можуть виступати конкурентами або партнерами, доцільно використовувати узагальнені індикатори. Їх побудова можлива на основі аксіоматичного підходу, який передбачає дотримання певних вимог до системи показників. Зокрема, показники повинні характеризуватися монотонністю, інваріантністю та можливістю агрегування великої кількості часткових характеристик у єдиний інтегральний показник.

Слід зазначити, що окремі показники, які використовуються для оцінювання розвитку підприємства, можуть суттєво відрізнятися між собою за одиницями виміру, сферою застосування та економічним змістом. У зв'язку з цим у процесі формування системи оцінювання виникає ряд методологічних завдань. Зокрема, важливим є вибір оптимального способу узагальнення детальної інформації у вигляді інтегрального показника. Також необхідно обґрунтувати систему вагових коефіцієнтів для окремих показників та визначити їх значущість у загальній системі оцінювання. Крім того, важливо враховувати ступінь взаємозв'язку між різними характеристиками, що використовуються для аналізу поточних процесів та оцінювання ефективності інвестиційних або інноваційних проєктів.

Формування фінансової стратегії підприємства ТДВ «Чернівецький хімзавод» здійснюється із застосуванням різних методів фінансового планування. Вибір таких методів повинен враховувати специфіку

зовнішнього економічного середовища, особливості функціонування підприємства та етап розвитку ринкових відносин. Крім того, застосовувані методи мають максимально відображати профіль діяльності підприємства та сприяти пошуку найбільш ефективних шляхів досягнення головної мети підприємницької діяльності - зростання прибутковості.

У науковій літературі існує значна кількість підходів до систематизації методів фінансового планування. Як правило, їх класифікують за різними ознаками залежно від сфери застосування, методологічної основи або характеру використання у процесі управління. Узагальнені результати класифікації методів фінансового планування наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Класифікація методів фінансового планування*

Класифікаційні ознаки	Методи планування
Вихідна позиція для розробки плану	Ресурсний (за можливостями) Цільовий (за потребами)
Принципи визначення планових показників	Екстраполяційний Інтерполяційний
Спосіб розрахунку планових показників	Пересічних показників Факторний Нормативний
Узгодженість ресурсів та потреб	Балансовий Матричний
Варіантність розроблюваних планів	Інтуїтивний Поліваріантний Економіко-математичної оптимізації
Спосіб виконання розрахункових операцій	Ручний Механізований Автоматизований
Форма подання планових показників	Табличний Лінійно-графічний Логіко-структурний (сітьовий)

*Джерело: [6-7]

Ресурсний метод планування, який виділяється за критерієм вихідної основи розроблення плану, передбачає орієнтацію насамперед на наявні ресурси підприємства. Його застосування є доцільним у випадках, коли підприємство займає монопольне становище на ринку або функціонує в

умовах слабкої конкуренції. У такій ситуації обсяги діяльності визначаються внутрішніми можливостями підприємства.

Однак із посиленням конкуренції вирішального значення набувають потреби ринку та попит на продукцію або послуги. Саме вони стають відправною точкою планування. У таких умовах підприємство самостійно визначає стратегічні цілі діяльності та формує плани, спрямовані на їх досягнення.

Залежно від рівня ринкової влади підприємства використовуються різні підходи до визначення планових показників. Якщо підприємство займає домінуючу позицію на ринку, планування може здійснюватися на основі методу екстраполяції. Його сутність полягає у використанні динаміки показників попередніх років із припущенням збереження існуючих темпів і тенденцій розвитку в майбутньому.

Протилежним за підходом є інтерполяційний метод. У цьому випадку підприємство спочатку визначає бажаний результат у перспективі, а потім розраховує проміжні показники та часові етапи, необхідні для досягнення поставленої мети.

Для підвищення обґрунтованості планових показників застосовуються різні методи їх розрахунку. Одним із найпростіших є метод середніх показників, який базується на використанні статистичних даних за попередні періоди. Більш точним вважається факторний метод, що передбачає визначення планових значень з урахуванням впливу основних чинників, які формують зміни відповідних показників. Цей підхід часто застосовується при плануванні ефективності виробництва, зокрема під час прогнозування зростання продуктивності праці або зниження собівартості продукції.

Серед найбільш обґрунтованих методів планування виділяють нормативний підхід. Його сутність полягає у визначенні планових показників на основі встановлених норм використання ресурсів та техніко-економічних нормативів. При цьому враховуються можливі зміни у використанні ресурсів, що виникають внаслідок впровадження організаційних або технічних

заходів. Використання цього методу потребує наявності відповідної нормативної бази на підприємстві.

Узгодження потреб підприємства з наявними ресурсами забезпечується за допомогою балансового методу. Його застосування передбачає складання балансів, у яких відображаються напрями використання ресурсів та джерела їх формування. Основним завданням при цьому є досягнення рівності між потребами у ресурсах і можливостями їх забезпечення. Балансовий метод використовується при плануванні матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Подальшим розвитком балансового підходу є матричний метод планування, який базується на побудові моделей взаємозв'язків між структурними підрозділами підприємства та показниками їх діяльності.

У фінансовому плануванні важливу роль відіграє балансовий метод, який передбачає узгодження доходів і витрат підприємства. Для кожної статті витрат при цьому визначаються конкретні джерела фінансування. У процесі фінансового планування можуть використовуватися нормативний, розрахунково-аналітичний метод, метод оптимізації планових рішень та економіко-математичне моделювання.

Нормативний метод передбачає визначення потреби у фінансових ресурсах на основі встановлених фінансових норм і техніко-економічних нормативів. До них належать податкові ставки, норми амортизації, нормативи оборотних коштів та інші показники, які можуть бути галузевими, регіональними або індивідуальними.

Розрахунково-аналітичний метод базується на аналізі фактичних фінансових результатів попередніх періодів, які використовуються як база для визначення планових показників на майбутній період.

Метод оптимізації планових рішень передбачає розроблення кількох альтернативних варіантів планів і вибір найбільш ефективного з них. При цьому можуть використовуватися різні критерії, зокрема максимізація

прибутку, мінімізація витрат або досягнення найкращого результату при мінімальних інвестиціях.

У сучасних умовах важливим інструментом фінансового планування є економіко-математичне моделювання. Воно дозволяє кількісно описати взаємозв'язки між фінансовими показниками та факторами, які впливають на їх зміну. Використання таких моделей дає можливість перейти від застосування середніх показників до вибору оптимальних варіантів планових рішень.

Підвищення наукової обґрунтованості фінансового планування передбачає розроблення кількох варіантів планів розвитку підприємства з урахуванням різних умов господарювання та подальший вибір найбільш ефективного варіанта фінансового плану.

Отже, застосування різних методів фінансового планування дозволяє підприємству більш обґрунтовано визначати напрями свого розвитку та ефективно розподіляти наявні ресурси. Поєднання ресурсного, нормативного, балансового та аналітичних методів створює комплексний підхід до планування, який забезпечує узгодженість між стратегічними цілями підприємства та його фінансовими можливостями.

Водночас використання економіко-математичного моделювання та альтернативних варіантів планових розрахунків сприяє підвищенню якості управлінських рішень і дозволяє обирати найбільш ефективний варіант фінансового плану. Це, у свою чергу, забезпечує підвищення стабільності діяльності підприємства та створює передумови для його довгострокового розвитку в умовах конкурентного ринкового середовища.

Таким чином, використання зазначених методів фінансового планування є важливим інструментом підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами ТДВ «Чернівецький хімзавод».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було проведено дослідження теоретичних засад формування інвестиційного потенціалу підприємства, проведено аналіз формування інвестиційного потенціалу ТДВ «Чернівецький хімзавод». Також було запропоновано напрями покращення інвестиційного потенціалу. Результатами дослідження є наступне.

У першому розділі роботи розглянуті та аналізовані різноманітні тлумачення поняття інвестиційного потенціалу, що відображають його економічну складність. Отже, після проаналізованих визначень з різних джерел нами було виокремлено декілька концептуальних підходів до розуміння категорії «інвестиційний потенціал». Зокрема, його розглядають як впорядковану систему інвестиційних ресурсів; як комплекс можливостей підприємства, реалізація яких забезпечує виконання завдань інвестиційної стратегії; як сукупність явних і прихованих резервів для простого та розширеного відтворення. Окремі дослідники ототожнюють інвестиційний потенціал із загальним обсягом інвестиційного попиту або трактують його як інтегровану систему соціально-економічних ресурсів, що перебувають у взаємодії та можуть бути мобілізовані під впливом внутрішніх і зовнішніх чинників інвестиційного середовища з метою досягнення стратегічних орієнтирів розвитку.

З урахуванням наукового підходу до аналізу інвестиційного потенціалу, ми дійшли до висновку, що доцільно здійснювати класифікацію факторів за кількома критеріями.

По-перше, з точки зору можливості управління ними виділяються регульовані та нерегульовані чинники.

По-друге, за тривалістю прояву - постійні, періодичні та разові.

По-третє, за інтенсивністю впливу - чинники сильного, помірного та слабого рівня активності.

Нарешті, з урахуванням сфери та методів дії, чинники поділяються на техніко-технологічні, фінансово-економічні, організаційно-правові та соціально-психологічні, а також внутрішні та зовнішні.

Також досліджено вплив інвестиційної стратегії на інвестиційний потенціал підприємства як фундаментальною для його розвитку та формується з урахуванням місії і загальної стратегічної концепції компанії. Вона повинна узгоджуватися з іншими функціональними стратегіями через координацію роботи підрозділів та врахування пріоритетів підприємства. При її розробці необхідно враховувати зовнішні зміни, а також внутрішні можливості щодо формування інвестиційного потенціалу. Гнучка інвестиційна стратегія дозволяє керівництву швидко адаптуватися до нових умов, мінімізувати ризики і ефективно використовувати інвестиційні ресурси. Водночас її результати впливають на визначення довгострокових цілей організації.

У другому розділі роботи було здійснена оцінка фінансово-господарської діяльності товариства за допомогою вертикального та горизонтального аналізів. Отримані результати показали, що вертикальний аналіз балансу ТДВ «Чернівецький хімзавод» констатує нам про зменшення частки оборотних активів та збільшення поточних зобов'язань у структурі активів і пасивів, що свідчить про достатній рівень ліквідності. Горизонтальний аналіз констатує, що ТДВ «Чернівецький хімзавод» зазнає значних змін у своїй фінансовій структурі. Зменшення запасів та грошових коштів а також зростання кредиторської заборгованості може вплинути на ризики фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімзавод».

Здійснено також аналіз фінансової стійкості товариства, який свідчить нам про те, що незважаючи на збільшення власного капіталу та активів, негативна динаміка за деякими показниками фінансової стійкості ТДВ «Чернівецький хімзавод» вказують на необхідність їх покращення на перспективу.

Таким чином, ми можемо констатувати, що присутні як позитивні, так і негативні тенденції, які впливають на інвестиційний потенціал ТДВ «Чернівецький хімзавод».

Нами був здійснений розрахунок інтегрального показника, який констатував, що у 2023 році цей показник був значно низьким зумовлено зовнішніми економічними факторами та повномасштабним вторгненням росії на територію України, внаслідок чого товариство було змушено обмежити свою діяльність.

Підвищення значення інтегрального показника у 2024-2025 роках свідчить про позитивні зміни у діяльності товариства. Це є результатом застосування ефективних стратегій, спрямованих на зміцнення фінансового стану, а також більш активного залучення ресурсів для підтримки розвитку.

В третьому розділі кваліфікаційної роботи зазначені принципи, які формують цілісну методологічну основу побудови механізму управління фінансовою стратегією підприємства. Їх взаємозв'язок забезпечує системність стратегічного управління та відповідає загальним закономірностям розвитку економічних систем і програмно-цільовому підходу до управління підприємством.

Отже, застосування різних методів фінансового планування дозволяє підприємству більш обґрунтовано визначати напрями свого розвитку та ефективно розподіляти наявні ресурси. Поєднання ресурсного, нормативного, балансового та аналітичних методів створює комплексний підхід до планування, який забезпечує узгодженість між стратегічними цілями підприємства та його фінансовими можливостями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардадин О. А., Єпіфанова О. А. Сутність інвестиційного потенціалу. *Інвестиції: практика та досвід. Економічна наука*. 2017. №14. С. 39-42.
2. Балацький О.Ф., Теліженко О.М., Соколов М.О. Управління інвестиціями: навчальний посібник. Суми: ВТД «Універсальна книга», 2004. 232 с.
3. Бережна І. Ю. Теоретико-економічні підходи до обґрунтування змісту інвестиційного потенціалу. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2010. №6. С. 253–258.
4. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: навч. курс. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2006. 552 с.
5. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: навчальний курс; 2-е вид., перероб. і доп. Київ: Ельга Ніка-Центр, 2013. 672 с.
6. Василенко В. О., Такченко Т.І. Стратегічне управління підприємством: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 400 с.
7. Величко В. Етапи розробки бізнес-плану підприємства. *Економіка України*. 2016. № 5. С. 42-48.
8. Ворсовський О. Л. Теоретико-методичні основи інвестиційного потенціалу підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. № 15. С. 8–11.
9. Гавловська Н.І., Рудніченко Є.М., Білань І.В., Лісовський І.В., Ядуха С.Й. Теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю в умовах цифровізації економіки. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2021. № 4. Т. 6. С. 10-16.
10. Гриньова В. М., Коюда О. П., Лепейко Т. І. Інвестування: підручник К.: Знання, 2008. 358 с.
11. Гук О.В., Шендерівська Л.П., Мохонько Г.А. Інвестування інноваційної діяльності. Навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Видавництво «Політехніка». 2022. 186 с.

12. Гурочкіна В.В. Інвестиційне забезпечення розвитку промислових підприємств в економіці емерджентного типу. *Підприємництво та інновації*. Випуск 11-2, 2020. С. 13-22.
13. Довгань Ю.В. Теоретичні аспекти управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємств. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2022. № 36. С. 38-44.
14. Дресвянніков Д. О. Формування інвестиційного потенціалу підприємства. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2016. Вип. 31 (2). С. 20-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VPDTU_ek_2016_31%282%29__4
15. Єпіфанова І. Ю., Бардадин О. А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 39-42. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2017_14_9
16. Заїка С. О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 13. Ч. 1. С. 84– 86.
17. Інвестиційний потенціал підприємства. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/4762/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B4%D0%B7%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9.pdf>
18. Калініченко А. І. Комплексний підхід до оцінки інвестиційного потенціалу підприємств. *Економіка та фінанси*. 2022.
19. Карпенко А.В., Намлієва Н.В. Управління інвестиціями як важлива складова розвитку підприємницької діяльності. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2022. Випуск 4 (67). С. 29-40.
20. Коваленко Л. О., Ремньова Л. М. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. [3- те вид., випр. і доп]. К.: Знання. 2008. 483 с.
21. Козаченко Г.В. та інші Управління інвестиціями на підприємстві. К.: Лібра, 2004. 368 с.

22. Комарецька П. В. Прогнозування та стратегія управління фінансовим потенціалом підприємства як елемент становлення і розвитку фінансової системи України. *Фінансова система України: становлення та розвиток* : зб. наук. пр. Наукові записки. Серія: Економіка. – 2006. – Вип. 8, Ч. 2. Острого : Видавництво «Національний університет «Острозька академія», 2006. С. 199-210.

23. Комарецька П. В. Теоретичні підходи щодо сутності фінансового потенціалу. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Націоналізація та приватизація: минуле, теперішнє, майбутнє*. 2003. № 613, Серія Економіка. С. 236-241.

24. Комарецька П. В. Фінансове планування як передумова розвитку фінансового потенціалу промислових підприємств. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна «Проблеми стійкого соціально – економічного розвитку України»*. Вип. № 730, 2006. Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна. С.90-93.

25. Кондратенко Н.О., Трагнюк О.Я. Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 194-201.

26. Книш О.А., Падерін І.Д., Жадько К.С. Теоретичні основи інвестиційної політики суб'єктів господарювання. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. № 2 (78). С. 7-13.

27. Кривов'язюк І.В., Бурбан О.В. Формування механізму управління ринковою капіталізацією підприємства для досягнення цілей стратегії його інвестиційної діяльності. *Інтелект XXI*. 2021. № 4. С. 50-54.

28. Кучерук Г. Ю., Вовк О. М. Економічне обґрунтування комплексної оцінки інвестиційного потенціалу авіапідприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2008. №3. С. 11–15.

29. Китайчук Т. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023. №54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65>.

30. Лаглер К., Богуславська С. Формування інвестиційної привабливості економіки регіону. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. №3 (59). С. 207–213. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-59-207-213>.
31. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 376 с.
32. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: Підруч. К.: Центр учбової лри, 2009. 472 с.
33. Маковецька І.М., Вознюк І.В. Управління інвестиційною діяльністю сучасного підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 3-4 (40). С. 62- 66.
34. Макух Т. О. Стечишин Т. О. Інвестиційний потенціал як фактор підвищення ефективності використання фінансових ресурсів *Фінанси України*. 2009. №9. С. 67– 77.
35. Мешко Н.П., Солонська Є.О. Інвестиційна складова стратегії розвитку підприємств в умовах кризи. URL: http://www.confcontact.com/2009new/5-me_sol.htm
36. Міщенко А. П. Стратегічне управління: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. 336 с.
37. Нечитайло І. П. Аналіз сучасних підходів до визначення інвестиційного потенціалу регіону. *Фінансові ринки і цінні папери*. 2010. № 24. с. 13–19.
38. Особливості формування чинників інвестиційного потенціалу підприємства. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/61.pdf
39. Панченко В.А., Панченко О.П. Управління інвестиційною діяльністю підприємств ІТ-сфери. *Бізнес Інформ*. 2023. № 2. С. 62-67.
40. Партин Г.О., Дідух О.В. Капітальні інвестиції: сутність, сучасні тенденції та вплив на зростання обсягів ВВП. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: [10.32702/2307-2105-2021.3.86](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.86)

41. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 №1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
42. Рудаченко О.О., Ісаєнко О.В. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю на підприємствах з переробки твердих побутових відходів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: «Економіка»*. 2024. № 32 (60). С. 47-53.
43. Сабліна Н. В. Методичний підхід до управління інвестиційним потенціалом підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 15. Ч. 3. с. 102–105.
44. Скоробогатова Н.Є. Інвестування. навч. посіб. Київ. : КПП ім. Ігоря Сікорського. 2022. 147 с.
45. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2017/9.pdf
46. Туріянська М. М. Інвестиційні джерела: монографія. Д.: Юго-Восток, Лтд., 2004. 317 с.
47. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 316 с.
48. Федоренко В. Г., Гойко А.Ф. Інвестознавство: Підручник / В. Г. К.: МАУП, 2000. 408 с.
49. Хрущ Н.А. Інвестиційна діяльність: сучасні стратегії і технології. Хмельницький: ХНУ, 2004. 309 с.
50. Череп А.В. Інвестознавство: підручник. К.: Кондор, 2006. 398 с.
51. Шимко П. Д. Світова економіка і міжнародні економічні відносини. Харків: Освіта, 2014. 387 с.

ДОДАТКИ

Визначення категорії «інвестиційний потенціал підприємства»

Джерело	Визначення
Бережна І. Ю. [3]	Відповідним чином організована динамічна, взаємопов'язана сукупність інвестиційних ресурсів власне підприємства та інвестиційних ресурсів, залучених ззовні, що перебувають у його розпорядженні та можуть бути за певних умов задіяні в інвестиційній діяльності задля досягнення стратегічних і тактичних цілей підприємства у майбутньому, враховуючи при цьому стан і характеристики макроекономічного середовища, в якому безпосередньо функціонує підприємство
Ворсовський О. Л. [8]	Сукупність організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, які знаходяться у взаємозв'язку, що можуть за певних діючих внутрішніх та зовнішніх чинників інвестиційного середовища бути спрямовані на досягнення стратегічних цілей інвестиційної діяльності підприємства
Гриньова В. М., Коюда О. П. [10]	Можливість вкладення капіталу з метою наступного його збільшення або інвестиційні можливості щодо ведення, підтримки чи збереження чого-не
Дресвянніков Д. О. [14]	Приховані можливості, які дозволяють відкривати нові перспективи в роботі підприємства з метою вдосконалення його поточної діяльності та збільшення фінансового результату
Кучерук Г. Ю., Вовк О. М. [28]	Організована сукупність наявних економічних можливостей, які створюють умови для розвитку та реалізації стратегічних та тактичних цілей підприємства в сфері інвестиційної діяльності; сукупність необхідних ресурсів і можливостей для здійснення інвестиційної діяльності й досягнення цілей розвитку підприємства
Макух Т. О. [34]	Сукупність наявних матеріальних та нематеріальних, трудових та організаційно-управлінських ресурсів підприємства, що характеризують його спроможність прийняти та освоїти інвестиційні кошти
Нечитайло У. П. [37]	Здатність досягти бажаного результату через реалізацію та управління інвестиційними можливостями, що містяться в інвестиційних ресурсах
Сабліна Н. В. [43]	Сукупність економічних ресурсів, що можуть бути мобілізовані суб'єктом господарювання та як можливості підприємства використовувати ці ресурси для досягнення стратегічної мети
Туріянська М. М. [46]	Сукупність накопичених у результаті господарської діяльності власних ресурсів, які можуть бути використані для інвестицій без порушення поточної роботи
Шимко П. Д. [51]	Показник інвестиційної привабливості об'єкта (підприємства, регіону, території або держави в цілому), що представляє собою сукупність об'єктивних умов і передумов для інвестування (наявність споживчого попиту, актуальність інвестиційних пропозицій, поточна економічна ситуація в країні, особливості оподаткування, різноманітність об'єктів інвестування та ін.)